

Jestliže státní zástupce jako oprávněný veřejný žalobce odepře zastoupení obžaloby ve stadiu stopování, vzniká poškozenému dvojitá možnost:

a) buď si může do 8 dnů od doručení zamítavého usnesení státního zastupitelství stěžovat u vrchního státního zástupce,

b) nebo v téže lhůtě převzít zastupování obžaloby (§ 42, odst. 1 Tp.).

Nerozkáže-li vrchní státní zástupce svému podřízenému státnímu zástupci, aby obžalobu podal, může poškozený do 8 dnů od doručení jeho usnesení, převzít sám zastoupení obžaloby (§ 42, odst. 2 Tp.).

(Dokončení.)

P R A K T I C K É P Ř Í P A D Y.

Věřitel hypoteční pohledávky není oprávněn propustiti z hypotéky některou ze simultánně zavazených nemovitostí podle analogie §u 1360 obč. z., jinak pozbývá oproti druhému hypotekárnímu dlužníku nároku na onu část své hypoteční pohledávky, která by podle §u 222 ex. ř. analogicky užitého případla na nemovitost z hypotéky propuštěnou.

Jde o otázku, zda žalobce jako věřitel může propustiti z hypotéky jednu ze simultánně zavazených nemovitostí, jestliže po té chce celou pohledávku dostati zaplacenou z ostatních zavazených realit.

Kdyby tu šlo o dlužníky solidární, platilo by tu bezpodmínečně ustanovení § 896 obč. z., dle něhož věřiteli není sice zabráněno prominouti některému spoludlužníkovi závazek, nesmí to však býti na újmu ostatním spoludlužníkům, poněvadž tito, uspokojivše věřitele, bez ohledu na toto propuštění ze závazku mohou se hojiti způsobem v tomto § uvedeným i na spoludlužníku ze závazku propuštěném.

V tomto případě jde však o pohledávky hypotekární.

Ohledně těchto ustanovuje § 15 knih. z., že věřitel jest oprávněn požadovati zaplacení celé pohledávky z každé jednotlivé nemovitosti simultánně zavazené. Otázka však, zda věřiteli přísluší právo, před zaplacením celé pohledávky jednu z těchto nemovitostí ze závazku propustiti a jaké následky má toto pro-

puštění na poměr mezi věřitelem a majiteli ostatních simultánně zavazených nemovitostí, otázka ta není řešena výslovně ani v uvedeném ani v jiném zákonném ustanovení.

Dlužno proto ve smyslu § 7 obč. z. především zkoumati, zda tu není zákonného ustanovení, jehož by bylo lze užití obdobně i na tento případ.

A tu vyskytuje se v našem občanském právu ustanovení, jež vykazuje úplnou shodu s případem našim. Jest to § 1300 obč. z., jenž jedná o poměru mezi věřitelem a rukojmím, ustanovuje, že věřitel, zavázal-li se mu někdo jako rukojmí a bylo-li mu dlužníkem hlavním, neb někým třetím ještě dříve nebo současně kromě toho něco dáno do zástavy, může se sice nadále držeti rukojmího dle pořadí (§ 1355 obč. z.), že se však nesmí na jeho újmu vzdáti zástavy.

Jde nyní o to, zda předpis ten je ustanovení výjimečné, či zda ho můžeme užití obdobně. Při posouzení této otázky dlužno přihlížeti k tomu, že dle zásady platící již v římském právu: »Quod contra rationem juris constitutum, non est persequendum ad consequentias,« obdobné užití nějakého zákonného ustanovení jest vždy, ale také jen tehdy vyloučeno, přiči-li se toto ustanovení rationi juris a je-li je proto považovati za ustanovení výjimečné, k němuž se zákonodárce jen ze zvláštních důvodů odhodlal. Je tedy vždy zkoumati, zda, když zákonodárce vyslovil nějakou zásadu, jest zásada ta contra či spíše secundum rationem juris.

V daném případě jde o korrealitu věcnou a poukázati dlužno na podobný předpis, který se již v našem zákonodárství vyskytl. Je to předpis § 222 ex. ř, který dříve již existoval v § 37 starého konk. řádu ze dne 25. prosince 1868 č. 1 ř. z. r. 1869. Před vydáním exek. řádu učilo se, že § 37 star. konk. ř. jest ustanovením výjimečným, jehož nelze užití jinde než v konkursu. Že však ustanovení to nebylo contra rationem juris, jest patrno z toho, že tatáž zásada byla pak převzata i do nového exekučního řádu v § 222 ex. ř. Předpis § 37 st. konk. ř. nekotvil totiž ve zvláštní povaze předpisu konk. řízení, nýbrž v tom, že tu byly simultánní hypoteky, jichž rozvoj podporován byl zákonem ze dne 6. února 1869 č. 18 ř. z. Redaktoři občanského zákoníka na tu myšlenku vůbec nepřipadli, ale to není důkazem, že tato zásada není secundum, nýbrž contra rationem juris.

Tak tomu je i ohledně předpisu § 1360 obč. z.

Dle § 1358 obč. z. jest věřitel povinen, vydati rukojmímu, který mu dluh zaplatil, všechny prostředky zabezpečovací, jež má v rukou. Kdo se věřiteli jako rukojmí zavazuje, může tedy

s tím počítati, že mu věřitel po zaplacení dluhu vydá všecky prostředky zabezpečovací, jež při převzetí rukojemství byly již zřízeny, nebo se tenkrát teprve zřídily. Předpis § 1360 obč. z. odpovídá tedy úplně duchu zákona, ustanovuje-li, že se věřitel nemůže na újmu rukojemního vzdání zástavy, při převzetí rukojemství nebo již dříve zřízené, poněvadž by tím disponoval nejen svými vlastními, nýbrž i právy rukojemního. Nelze proto pochybovati o tom, že předpis § 1360 obč. z. jest secundum a nikoliv contra rationem juris a že proto připouští obdobného užití na podobný případ, jakým jest i případ náš.

Majitel jedné z několika simultáně zavazených nemovitostí jest sice dle § 15 knih. z. povinen k žádosti věřitele zaplatiti mu celou pohledávku, avšak i jemu přísluší právo v § 1358 obč. z. vytčené, že mu totiž věřitel musí vydati všechny prostředky zabezpečovací, t. j. v daném případě, že hypotéku, váznoucí na ostatních simultáně zavazených nemovitostech, knihovně přenesse na něho, a může se tedy důvodně s tím počítati, že věřitel ostatní nemovitosti ze závazku nepropustí. I když v tomto směru v občanském zákoníku není výslovného zákazu, odpovídajícího předpisu § 1360 obč. z., že totiž věřitel nesmí propustiti z hypoteky jednu ze simultáně zavazených nemovitostí na újmu majitelů ostatních realit, nutno přece uznati, že zákaz ten za obdobného užití § 1360 obč. z. platí.

Svolil-li tedy žalobce k tomu, aby simultání právo zástavní na pozemku čk. 100 ve vložce č. 800 kat. obce Z. bylo vymazáno, aniž se mu dostalo zaplacení pohledávky, ale při tom měl úmysl celou pohledávku od žalovaných požadovati, pak učinil tak vůči nim i protiprávně a jednal na jejich újmu. Žalobce může sice i nadále od nich požadovati zaplacení celé pohledávky ve smyslu § 15 knih. z., jest však povinen nahraditi jim újmu, protiprávním jednáním jim povstalou.

Jde nyní o otázku, v čem náhrada ta spočívá. Stubenrauch zastává ve svém komentáři k § 1360 obč. z. názor, že rukojmě, vzdal-li se věřitel jemu na újmu zástavy, může býti odsouzen k zaplacení pohledávky jen proti zřízení stejné jistoty. Tento názor nelze však — aspoň do našeho případu — sdíleti, neboť nemožno nahlížeti, proč dlužník má býti odkázán na pouhou jistotu, je-li tu cesta kratší a praktičtější, a to ta, že dlužník v takovémto případě je oprávněn z požadované celé pohledávky sraziti si částku, odpovídající hodnotě jistoty, již se věřitel vzdal. Plným právem byla proto žalovanými částka 11773 Kč, připadající dle nesporného výpočtu ve smyslu § 222 ex. ř. učiněného na

propuštěnou nemovitost namítána, jak žalovaná ovšem zbytečně praví, compensando, a jde tedy ještě pouze o to, zda výpočet ten hová zákonu čili nic. Názoru nižších soudů, že se ustanovení § 222 ex. ř. nedá zde použítí, přisvědčiti nelze; neboť třeba bylo pravda, že tu nejde o rozdělení podstaty v řízení exekučním a že ustanovení § 222 ex. ř. hájí zájmy následujících věřitelů, přece je tu vzhledem k vývodům shora uvedeným obdobné užití i tohoto ustanovení možným, a v daném případě nutno ho také obdobně užití, uváží-li se, že se tu jedná o dluh věcný, že hypoteční dlužníci ručí jen svými simultáně zavazenými nemovitostmi a že proto rozdělení dluhu dle hodnoty těchto nemovitostí úplně odpovídá zvláštní povaze právního poměru, o který jde.

Ježto pak žalobce uznal správnost výpočtu částky 11773 Kč, bylo tuto částku ze zažalované pohledávky odečísti a uznati žalovaného povinným zaplatiti z hypoteční pohledávky o tuto částku méně, jak se stalo.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze 3. března 1925 R v I 1688/24. K.

Artistický správce kabaretu koná pro podnik vyšší služby nekupecké, kabaret však není obchodním podnikem, ani se nevztahují na něj předpisy živnostenského řádu.

Ve sporu jde podstatně jen o to, zda se žalobce může podle právní povahy svého služebního poměru u žalovaného právem dovolávati pro sebe použití předpisů zákona o obchodních pomocnících, zejména § 20, z něhož dovozuje, že danou jemu výpovědí, nevyhovující dle jeho domnění zákonu ani dle doby ani dle lhůty, byl ve svých služebních právech zkrácen, a z tohoto důvodu uplatňuje náhradní nároky dle § 29 zák. o obch. pom.

Oba nižší soudy vyřešily otázku tuto — ač s odůvodněním částečně odlišným — záporně a dlužno rozhodnutí to uznati správným podstatně z důvodů soudu prvního.

Zjištěno jest, že podnik, pro který byl žalobce žalovaným služebně ustanoven, jest kabaretem určeným k tomu, aby v něm byly provozovány taneční čísla, humoristické a zpěvní přednesy silami k těmto produkcím získanými a že byl obecenstvu za vstupné volně přístupným. Produkce pořádaly se ve zvláštních místnostech k tomu určených (tančírna a vinárna), v nichž byly prodávány pokrmy a nápoje z hostinské živnosti v témž domě, avšak místně odděleně provozované.